

Til herr Wälment,
som utgifvit de
Fyra eringringarne
vid afhandlingen
om SV...

1700-1829 53 Ea Br. 1802
Till

National Library
of Sweden

1802

III

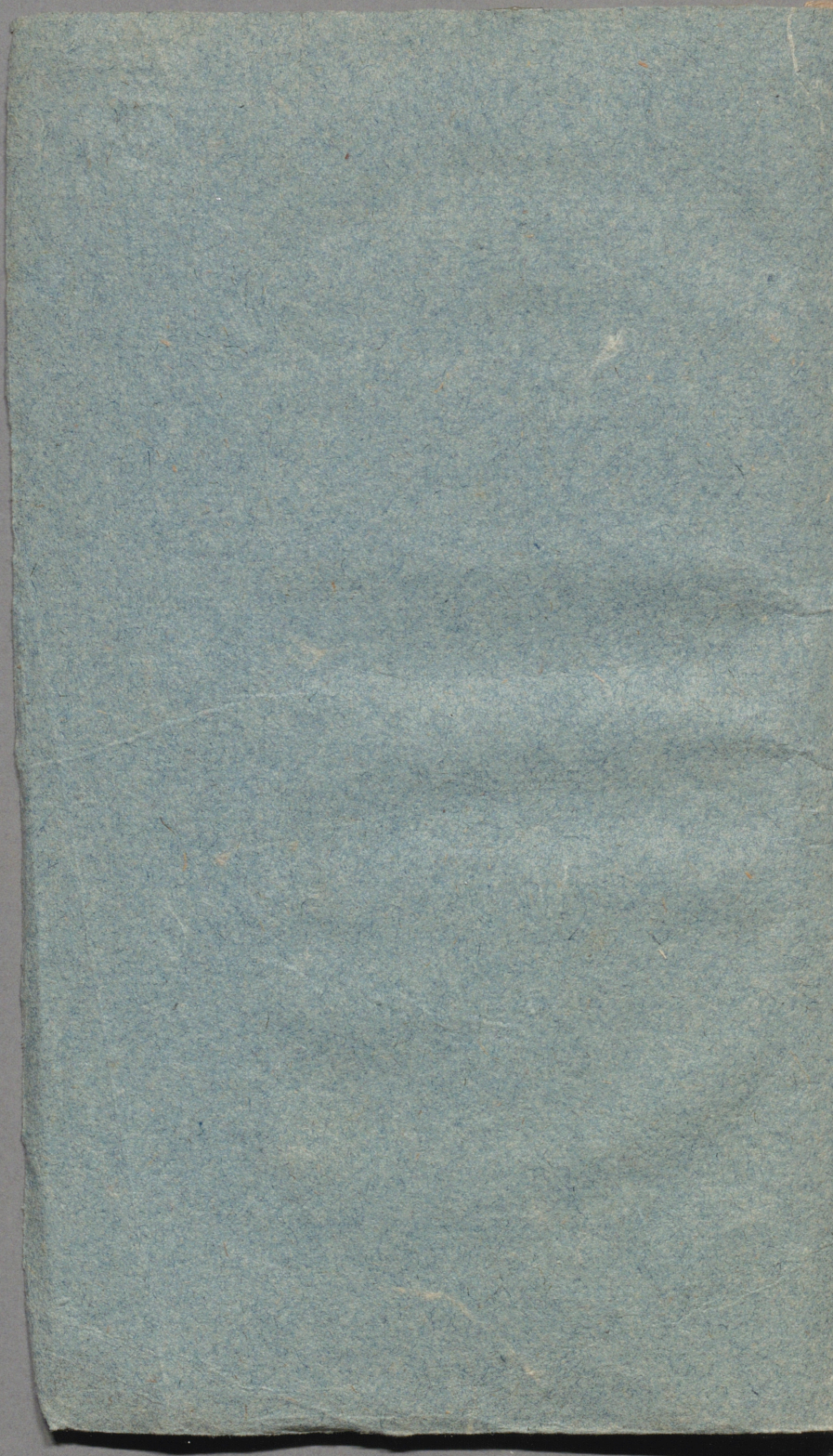
5057

III

(B)

1700-1820

1802

Till

Sv. Saml.
Polit.
Sv.
(Br)
1700-1829

Til Herr *WälMent,*

Som utgifvit

De

F Y R A

ERINRINGARNE

Vid

A f h a n d l i n g e n

Om

SVENSKA ADELNS

BESTÄMMELSE.

S o c k h o l m 1 8 0 2 .

Tryckte hos ANDREAS J. SYLVENIUS.

TO THE HONORABLE

MEMBERS OF THE

HOUSE OF REPRESENTATIVES

OF THE UNITED STATES

IN SENATE

CONFIRMED

BY THE SENATE

ON

THE 15TH DAY OF

APRIL 1878

WITNESSED BY THE CLERK OF THE SENATE

Vifferligen har det blinda Nitet gjort mycket ondt och kanske mera förödelse i världen, än någon af Menniskans alla passioner. Det visar sig mäkt i ämnen af någon allmän vigt för hela Samhällen, och med sin natur at springa framföre eftertankan och aldeles skilja sig ifrån det lugna förnuftets handledning, har det ännu en tillfällig egenkap, den, at lätt meddela samma värma och samma öfverilning åt andra. Då man vet huru lätt världen ledes af fördomar, och huru liten del af den läsfande allmänheten bemödar sig at själfgranska hvad ofta ogranskadt lägges för den; och då man derjemte icke kan undgå at veta, det en vilfarelse, utspridd och försvarad med någon slags styrka och lätthet i utförandet, altid skal lemna några intryck efter sig, är det en skyldighet at, så fort möjligt är, med uplysning eller ve-

derläggning söka utplåna desse, innan de ännu hunnit hårdt fästa sig.

Hos Författaren til de *Fyra Er-
inringarne vid afhandlingen
om Svenska Adels bestäm-
melse* kan man visserligen icke mis-
känna både nit och troligen välme-
ning, men af båda synes han vara
til den grad misfledt, at man anser
sig befogad återföra honom til efter-
sinnande, om icke en enskildare til-
lämpning af ofvanstående allmänna
re-reflection kan på honom göras.

Författaren til det critiserade lit-
la stycket i *Läsningen* medgifver
opåmint, at ämnet, visserligen i sig
sjelft af mycken vigt, blifvit endast
ofullständigt vidrördt, och at det der-
före ännu fordrar både tilläggnig och
upplysning, eller, som bäst vore, en
omständelig afhandling; men i be-
grepet om de mäst hufvudsakliga
delar deraf, nödgas han bekänna det
han med Herr Anmärkaren är alde-
los

les skiljagtig, och anser sig skyldig förklara och, så vidt möjligt är, uplysa hvad Författaren til Erinringarne funnit mörkt eller oriktigt.

Herr WälMent behagar, under et declamatoriskt utfall, fästa någon märkvärdighet vid tvisten om nyttan af Ärfeligt Adelskap: en tvist som icke synes kunna värteligen aflutas förr än man blifvit ense i begrepet om Adels rätta bestämmeelse. Uti en monarchie är Adeln en corporation med *rättigheter och skyldigheter*, under en Despot äger den endast de sednare, och desse ofta blott relativt til den styrande. Låt oss häruti förstå hvarannan: Under en fullt själfständig, således icke ens af Lagarne beroende styrelse magt, ges det ju ingen som kan äga och således åberopa sig rättigheter; alt går, så länge det kan gå, efter avtocratens blotta *vilja* och en blind lydriad är folkets hela fullkomlighet.

Under en democratisk regering kan åter Adel icke finnas, om icke såfom lemning från en annan Styrelse-form, och i sådant fall måste den ena snart vika för den andra.

Uti en Monarchisk Stat, det vil säga, under en Konung som styr landet efter antagna och öfverenskomna lagar, där således lagen är den rätta Despoten och Styrelse-Magten Dets försvare och verkställare, där först finnes afmäta och tildelade rättigheter, där motsvarande skyldigheter; och hvarje corporation i en sådan stat måste äga dessa båda attributa: Således Regenten *rättighet* at styra och blifva åtlydd då han fullgör sin *skyldighet* at verkställa Lagarnes föreskrifter, den enskilde *rättighet* at njuta det beskydd samma lagar tildelat honom, och *skyldighet* at fullgöra Samhälls öfverenskom-

kommelserna. Det var Adelsens be-
 stämmelse i en sådan stat jag velat
 försöka at visa, och af hvad derom
 är sagt eller kunnat sägas, torde man
 lättare kunna återgå til afgörande af
 frågan, eller, om så behagas, tvisten
 om nyttan af Adelskapets ärflighet.
 Då det å ena sidan är Adelsns, äfven
 som hvarje annan Corporations och
 hvar enskilds positiva skyldighet at
 försvara denna constitution, blir å an-
 dra sidan, denna pligt i samma mån
 lätrare, som de constituerande förstått
 at infätta egna fördelar såsom villkor
 för fullgörandet deraf. Utom den
 allmänna fördelen at få tilgodo nju-
 ta endast de allmänne i lagarne grun-
 dade rättigheter, är det utan tvifvel
 en verkelig klokhets at, *i möjliga*
fall, äfven med andra och enskil-
 da fördelar, få långt desse icke för-
 fördela andras redan välförvärfvade
 och *med Statens bestånd för-*
enlige, teförbinda individuer eller

fammanfatte classer af medborgare at
detta ändamål föka och uppfylla, ty
i alla tider blir den styrelse-författ-
ning längst och säkrast bibehållen,
i hvars bestånd och vidmagthållande
första delen af Samhällets ledamöter
finna en egen fördel. Således är det
och skal alltid blifva klokt at med
Adelns varelse förena sådane egne
fördelar, som endast med constitutio-
nens bestånd kunna bibehållas, ibland
hvilka kan med skäl räknas *Adelns*
ärfilighet, och sådant, icke en-
dast för det at detta tillstånd närma-
re förbinder denna corporation med
Staten och Styrelse-fättet, utan ock
för det, at utom detta vilkoret, he-
la det politiska ändamålet af denna
sammanfättning skulle förloras; ty
lät hvarje Adelig ätt utgå med den
Adlade, och lät Regenten för sin tid
tillskapa lika många nya, hvilka då
skulle njuta de rättigheter Staten för-
mått bestå åt corporationen, så föl-
jer deraf at, så vida dessa rättighe-
ter

ter voro af något verkligt värde, skulle i den styrandes hand, läggas et så stort inslytande på individuer af Samhället, at constitutionen omöjligen kunde länge bestå, så framt man vil medgifva at detta Stånds läge och egna fördel gör det til desfs bestämmele at motväga desfs fall åt någondera sidan.

Utan at känna med hvilka vapen Er *Vise* kämpade emot de då rådande vilfarelserne, har jag trott mig finna denna slutföljd om nödvändigheten af Adelskapets ärfslighet aldeles otvungen ur sjelfva föreställningen om det Monarchiska Regeringsättet, efter det begrep vi allmänneligen göra ofs derom och af Adels läge och möjliga ändamål i en sådan Stat.

Men Min Herr WälMent behagar ärinra sig, at hvarken i den så kallade Afhandlingen, eller här, fråga någonfin varit om Adel i annan

och vidsträcktare bemärkelse, än så-
dan den nu verkeligen är: jag har li-
ka få litet talat om denna corpora-
tions nödvändighet, som om möjlig-
heten at vara den förutan, ämnen
hvilka hvar måste finna utom kretsen
af en enskild mans reflectioner. —

Af den som läst den criticerade
Afhandlingen, var det något ovän-
tadt få den anmärkning, at jag „för
„Adeln upgjort en pligt at til hälft-
„ten motverka hvad den endast ock
„allenast borde styrka och befrämja.“
Jag har sagt mera, ty jag har icke
sagt at den borde til *hälften*, utan
helt och hållet motverka *constitu-
tionens lutning eller fall*, men
*styrka och befrämja dess varel-
se och bestånd*, och hvad jag vil-
ligt erkänner, är at hvad som är sagt
om denna, i min tanke, hufvudsake-
liga del af Adels bestämmelse, väl
är svagt, men öfver påståendet är
visserligen icke *bredt något an-
nat*

nat irrsken, än det som kan härröra af ofullkomlighet i utförandet, åtminstone hade Anmärkaren, oförgripligen sagt, bordt närmare bestämma sin erinran och derigenom unna mig rättighet at försvara mig för vrånga uttydningar. M. H. synes finna något motbjudande i det ordet *rättighet*, men han behagar komma i hog at jag äger rätt många sådana i vår ovärderliga tryckfrihets lag.

Af den slutföljd Herr WälMent, å 7:de sidan af sina Erinningar, vil draga af de förut, sid, 5 och 6, ur afhandlingen citerade ställen, synes alt för påtagligt at han tagit det anförda i orätt förstånd, och man kunde hafva anfett detta för et blott välment misstag, om icke hans på de följande sidorna fortsatta reflecti-
oner fatte utom alt tvifvelsmål, at han, sjelf intagen af sina egna förvillelser, derjemte hade för affigt at utbreda
dem,

dem, och för at kunna lyckas deruti, har han förstått kasta fram för sig en eller annan aldeles obestridelig och vacker grundfats, men af hvilken han dragit de mäst förvända och mäst farliga följder. At hvar häldst man kommer åt, söka stämpla en annans uttryck med det, som på en tid gjordt larm i politiquen, och at på det sättet flytta in på honom det allmänna hatet, är en art för väl känd politrique i nyaste tiden: vore också M. H. nu mächtig nog at tillkänna sig rättighet at äga sista ordet, så vore det likligt at vinna åtminstone en del af ändamålet, det at förleda den enfaldige.

Vi måste se några af hans satfor och sättet at tillämpa dem:

At använda alla medel til ordningens och lugnets befästande m. m. Af en välsinnad man är detta uttryck alt för riktigt, då NB. både författaren och läsaren förstår

står derunder det förglömda eller nu med slit utelämnade lilla ordet *lagliga*. At använda alla *lagliga* medel til ordningens beästande, är icke våld, utan Styrelse magtens rättighet och pligt: det är i utöfvandet af denna magt, som medborgaren ser välsignelsen af en Styrelse. Tag bortt detta villkor, och M. H. skulle icke hafva skrifvit eller jag svarat. Gör tillämpning af den upkastade Satsen ännu vidare, och det skal visa sig, at det ofvikligaste af alla medel är förbud och förstörelse: emedan det gifves skrifter, som äro förvillande och farlige, är det bäst at förbjuda all skrifning: at nu M. H. icke må kunna utsprida sina oriktiga meningar, är det et verkligen ofvikligt medel at förstöra Tryckeriet. Se där följden af Er lära at använda ovillkorligen alla medel: Se där despotismens utvägar; men huru använder den lagbundna Styrelsen sin

är-

ärhållna magt i samma ämne? Den låter Er oeh mig skriva, efter vi lärt oss det, och efter det icke ges något rimligt skäl at förbjuda det: den låter Boktryckaren trycka, efter det är hans lofliga näring, hvilken det vore olagligt at fräntaga honom; men om vi skriva och denne trycker något, som lagarne tydligen förbudit, få fättas vi under det ansvar desse en sådan förbrytelse vidhäftat, och det på et af samma lagar föreskrifvet ordentligt fätt. Håva vi skrifvit non sens, få fättas vi under allmänna vettets dom, emedan det icke ges någon Styrelse eller domare-magt, som skulle medhinna at dömma alt vanvett i et Samhälle.

Se där, M. H. dessa båda olika styrelfers olika fätt at verka, och se med desamma i et klarare ljus följerna af båda. Förbud menniskan at tala, och hon skal blifva hemsk, samt i detta tillstånd få mycket farligare som et förborgadt missnöje ändå

då fällan underlåter at bryta ut, undandrag henne alla uplysningar, och hon skal i sin okunnighet sakna allt, som kunde leda henne, och har M. H. fett eller förmår han beräkna följderna af denna allmänna blindheten? Då först kunna upgöras nya bemärkelser af orden *rättvisa, förstånd och välgörenhet*; då skola desse blifva en mantel, under hvilken förtrycket i början skyler sig, för at ändteligen rusa fram och med et allhärjande våld bereda de fastaste Samhällets förstöring.

Lydnad är lagbundenhet; men huru kan man ifrån en så riktig sats leda sig til en så oriktig följd, at *den magt, som har rättighet at befalla, icke skal äga någon pligt at lyda*? Har M. H. aldrig varit Embetsman? Äro icke alle, ifrån Corporalen til och med den högste Befälhafvaren

bå-

både befallande och lydande? Den högste Styrande i en Monarchie, den Magten, som har den vidsträcktaste rättigheten at befalla, måste ju sjelf känna det, som en pligt at lyda lagarne. Tag bortt detta vilkoret, så hafva vi aldeles icke något at tvifla om, och jag kan icke misunna Er den äran at uti en sådan Stat blifva Adelsman.

På M. H. högljudande anmaning til mig at bestämdt förklara hvad jag trott vara mera at säga *om Adelns bestämmelse i dess politiska läge betraktad*, får jag härmed svara, at samma orsaker, som då för- anlätto mig *lemna detta til annan tid och andra omständigheter*, ännu äro til och betaga mig det nöjet at häruti göra M. H. til viljes: och hvad angår de många tank-freken, innom hvilka Ni vil finna så många djupa Stats-maximer för-

förborgade, så behagar Ni tillåta at jag, til förklarande af deras betydelse, betjenar mig af följande kortta dialog ur et välkändt theater-stycke:

Doctör BARTHOLLO. (til Figaro)

Min Herre, hvad var det för bref Ni stoppade i fickan?

FIGARO.

Min Herre, Jag stoppade det i fickan på det Ni icke skulle se hvad det var.

I fall M. H. uttryck, sid. 14 *om farhåga för en öppenhetighets omedelbara följder*, skal vara något af de Fyra Erinringarne, så får jag förklara, det jag destomindre någonsin kunnat hyfa en sådan, som jag tror mig på intet sätt hafva öfverskridit de gränfor vår tryckfrihets lag utstakat, och så länge en författare håller sig derinom, voré all fruktan en Satire på Styrelse magten, hvars allvarliga bemödande at låtz hvar medborgare njuta lagen tilgo-

B do,

do icke litet bevifes af sjelfva Ertryckta Skrift, ty få farliga läror, som den innefattar, lära väl ännu aldrig i någon annan Monarchisk Stat fått utspidas, men här går författaren fri och trygg under et fullkomligt hägn af den Lag, som Styrelsemagten icke vil förtyda.

Af de historiska fanningar jag intagit om constitutionens urgamla beskaffenhet lærer ingen välsinnad vilja draga en så oriktig slutsats, som skulle jag i någon mätto hafva utmärkt en benägenhet at klandra den vi hafva, och den jag tvärtom bemödat mig visa både Adelns och hvarje enskild mans högsta pligt at styrka och befrämja, äfven om den kunde fägas i något fall äga brister. Således är jag med M. H. visserligen deruti ense, at Hof-och Tjenstemän nu äro, en clafs af de sednare blott i och för deras innehäfvande Embeten, och de förre icke som Hofmän, utan såsom ledamöter af Frälse-

se-fländet, efter grundlagens bokstaf, rätte deltagare i den lagstiftande magten, och fäkerligen lærer vårt pennfäkeri i ämnet icke störa den ordningen: men at befordran til Sysflor *altid* skal förutfätta skicklighet til deras bestridande, är något som man icke med lika visshet kan antaga, som man ifrigt skulle önska det, ty då en Regent omöjligen kan äga personlig kännedom af alla som han måste bruka och befordra, skal han ock ganska ofta råka i misstag, dem han, naturligtvis, gerna hade velat, men icke kunnat undvika.

På 17:de sidan förekommer följande märkvärdiga uttryck: „hvem
 „bör anses vara bättre utrustad med
 „en lagstiftares egenskaper, antingen
 „Embetsmannen, som outhörligt är
 „sysfloratt med rikets angelägenheter,
 „som esomoftast, enligt naturen
 „af all verksam styrelse, *måste sträc-*

ka sin åtgärd öfver lagarnes gräns; m. m. Hvem är Ni, Min Herre, som vågar et så driftigt tag i constitutionens grundflöd? Har Ni et ögnablick tänkt på följderna af en sats, så menlig, om den kunde antagas, för alt hvad af Samhällslagar är och bör vara heligt? Tror Ni, efter något lugnare besinnande, på möjligheten för en Monarchisk constitution, at länge äga bestånd, sedan, Embetsmannen börjat sträcka sin åtgärd öfver lagens gräns? Nej, jag kan icke tillägga Er en så brottslig tanke: Ni vet, jag är säker derom, at i lagen och blott i dess hälgd ligger säkerhet, hufvudändamålet af all styrelse inrättning, i lagens oförkränkta verkställande enda vilkoret för möjligheten af constitutionens bestånd. Tag bortt detta ne plus ultra och det skal icke mera finnas någon gräns för godtycket och våldet: och i hvars hand lägger Ni denna vådli-

ga magt, grunden till all Samhälls förstörelse? i Embetsmannens — Denne, åt hvilken Medborgaren villigt bryter sit bröd för den vaksamma omförg han där väntar finna om Nationens helgedom: denne skulle blifva medlet til förstöring af det tempel folket uprest för sin dyrkan. Låt Embetsmannen börja med en sjelfsväldig uttydning af lagarne, och han skal sluta med at färdta sit godtycke i deras ställe: understöd honom i det bemödandet, at inbilla styrelsen, det en magt utöfver lagen vore nyttig, och det skal blifva en möjlighet at förvillia sjelfve Regenten i begrepet om sin fanna fördel, och lät ofs se verkningarne af detta farliga System: en vräng lagtydning, en nekad rättvisa skal genast väcka allarme hos hvars tänkande Medborgare, ty han ser säkerheten, all slags säkerhet för sig i fara, hvarje slikt exempel skal ge grundadt skäl för misnöjet, detta följes snart af et i början lagt, men

sedan tiltagande knot; Embetsman-
 nens orättvisa påför väl honom först
 allmänna oviljan, men den dröjer ic-
 ke länge at öfverföra den på sjelfva
 Monarken: folket förlorar den Gu-
 da-vördnad det haft lika som i arf-
 för Majestätet, det ser i domare och
 Embetsmän förtryckare, och det til-
 lit det förr haft til dessa Konungens
 och Lagens män förvandlar sig i för-
 akt och stuteligen i hat. Har Ni ic-
 ke ofta hört, M. H. detta vackra
 och så mycket bevisande uttrycket af
 folkets opinion om Regenten: *får*
jag icke rätt förr, så skal
jag hafva rätt hos Kungen.
 Hvilken Konung skulle vilja at den-
 na goda tanke om honom skulle för-
 loras? Men lät Embetsmän först sjelf-
 ve väna sig at gå utöfver lagens gräns,
 af strafflöshet få driflighet at fortsara,
 lät dem lyckas i sin konst och djerf-
 het at på högsta stället förvillan den
 sökandes rätt; och sedan folket så-
 lun-

lunda förlorat sin sista tillflykt, hvar tror Ni det hämtar begrep om möjligheten af en annan? Historien bör svara —

Och det är desse Embetsmän M. H. vil i lagstiftningen sätta bredevid jordägaren, hvars hela verkningskrets Ni behogat göra få trång och om hvars kundskaper Ni synes hafva få föraktligt begrep! Ni synes tro at hela riket är en liten vrå af hufvudstaden och troligen är Ni icke ensam i denna tanka, men före Er och min tid var det känt, at dylika meningar varit ibland hufvudorfakerne til Monarchiers fall. Ni nekar väl icke, jag hoppas, Montesquieus pålitlighet i dessa ämnen, och jag kunde möjligen, med et eller annat stycke ur denne store Författares allmänt värderade verk — *l'Esprit des Loix* — gifva Er hog at läsa det hela. Se här, til et förfök 6:te och 7:de Capitlen ur 8:de Boken, och se i dem

en mästares vederläggning af Edra Er-
 laringar:

„Likasom det Demokratiska Re-
 „geringsfättet förlorar sig när Folket
 „beröfvar Senaten, Embetsmännen och
 „Domarena deras Syrelse-magt, så
 „fördärfvar sig Monarchien sjelf, när
 „den afkläder Corporationer och flä-
 „der deras prerogativer och privile-
 „gier. Man nalkar sig i förra fallet
 „til allas envælde, i det sednare til
 „en endas.

„Hvad som beredde de magtä-
 „gande Slägterna Tsins och Sotüs
 „undergång, säger en Ghinesisk
Författare, „var at Furstarne af
 „dessa Stammar, i flället för at, li-
 „ka som forntidens Regenter, in-
 „skränka sig inom en blott allmän
 „öfverfigt af regeringsärenderna, den
 „enda värdiga en Magtägande, vil-
 „le sjelfve omedelbart flyra alt. Den
 „Chinesiska Författaren upger här or-
 „saken til nästan alla Monarchiska
 „regeringsfätts förfall. Mo-

„Monarchien förlorar sig, då Mo-
 narken tror sig mera vifa sin magt
 „i det han förändrar sakernas gång, än
 „i det han följer den; då han beröf-
 „var några deras naturliga befattning,
 „för at arbitrairt öfverlåta den at an-
 „dra; då han högre älskar sina nyc-
 „ker än sin vilja.

„Monarchien förlorar sig, då Mo-
 narken, i det han hänför alt til sig
 „sjelf, kallar Staten til sin hufvud-
 „stad, hufvudstaden til sit häf, och
 „häfvet til sin ensamme person.

„Den förlorar sig ändteligen, då
 „en Monark misskänner sin myndiga-
 „het, sin ställning, och sitt folks kär-
 „lek; och då han icke väl infer, at
 „en lagbunden Regent bör tro sig va-
 „ra trygg, likasom en Despot bör
 „tro sig vara i fara.

„Monarchiens grundval förfaller;
 „då Statens högsta värdigheter äro
 „kännemärken af den djupaste träl-
 „dom; då man beröfvar de stora all-
 „mänhetens agtning och gör dem

„til den arbitraira magtens föraktliga
„verktyg.

„Den förfaller ännu mera, då he-
„dern hunnit blifva en motsats af
„hederstecken, och då man på en
„gång kan vara utmärkt af stor van-
„ära och af hög värdighet.

„Den förfaller, då Monarken för-
„vandlar sin rättvisa i stränghet; då
„han, i likhet med de Romerske Kej-
„sarne, fästlar et medusæ hufvud på
„sitt bröst; då han antar denna ho-
„tande och förfärliga mine, som Com-
„modus lät gifva sina bildstoder.

„Den förfaller, då människorna,
„til en färdeles grad lågtänkta, hög-
„modas öfver det slags storhet, som
„är förenligt med deras trældom: och
„då de tro, at det som gör dem plig-
„tige til alt för Monarken, befriar
„dem ifrån all pligt emot Fädernes-
„landet.

„Men om det är sannt (hvad al-
„la tiders erfarenhet bevitnar), at
„Mo-

„Monarkens trygghet aftager i fam-
 „ma mon defs magt blir omätelig;
 „är det icke et Majestätsbrott emot
 „honom, at få förskämma denna
 „magt, at man til och med förbyter
 „defs natur.“

Hvarföre icke hämta vishets lä-
 ror från vår verldsdel nyaste ärfar-
 renhet, Min Herre? Kan Ni upvifa
 något tidevarf af större upträden än
 det nyligast framslutna? Vi hafva öf-
 verlevvat den största strid mennisko-
 slägtets historia kan veta nämna, mär-
 kelig til orsak, utförande och följ-
 der: vi hafva sett människans rättig-
 heter förfäktas och bestridas, ofta
 missförstådda af båda Partierna: Eu-
 ropas mäkt öfvade Krigshärar nödgas
 vika för et förolämpadt och missledt
 folks upretade ifver, de ärfarnaste
 Krigs Hödingar slagna af barn; och
 följden af alt detta — Throners fall,
 en känbar skakning i de ännu ståen-
 de, fördomar brutna, men fannin-
 gen

gen derföre icke mera förflädd eller
 ärkänd — och vi skulle icke hämta
 vishets läror af denna nyaste ärfaren-
 het! Är det intet at lära af dessa
 stora misstag i politiquen, dessa illa
 beräknade men våldsamte utförda fi-
 nance planer, för hvilka de lefvande
 blifvit första offret, och hvilka
 skola hvila tungt på de efterkom-
 mande? Hafva vi icke sett svaga sam-
 hällen dels icke kunnat undgå, dels
 ock af oförmögenhet at rätt känna
 sit läge och sina sanna fördelar, sjelf-
 va bidragit til, at blifva inblandade
 i denna förfärliga strid? Och då vi
 icke kunna bestrida verkligheten af
 händelser, dem vi med egna ögon
 sett, ännu mera, då vi sjelfve sett
 följderna deraf, skulle vi med för-
 måga at tänka, kunna undgå at der-
 af hämta vishets läror?

Sjelfve Despoten skal lära häraf,
 at faran är honom närmare, ty det
 är naturen af hans ställning at *alid*
 nöd-

nödgas tro sig i fara. Den lagbundne Regenten skal lära huru nödigt det är at återgifva en usurperad rättighet om den, af någon händelse, kommit i hans hand, ty *han skal alltid tro sig trygg,* och han äger, som lagbunden styrande, den största trygghet någon människa kan äga, emedan hvar finner nödvändigheten af en styrelse och lycksaligheten af den lagbundna. Det ligger lika få outplänligt i hvar tänkande människas natur at älska den som styr efter lagarne, som det ligger i dess natur at strida för sit sjelfbestånd, ty utöm lagar och dessas oförtydda verkställighet, kan ingen säkerhet gifvas för medborgaren och då ingen för den styrande. Tag undan Fanatismen, som alltid är vansinnighet och gif up mer än et enda exempel af öfvad våldsamhet emot en Monark, som icke brutit sit lands lagar: det är först sedan han utsträckt sin hand

til

til utöfvande af en arbitraire magt, som han gör sig fruktad, ty det är lagen som är folkets helgedom och för hvilket det vågar lif och välfärd, efter dessa ligga deruti förvarade. Skäl folket icke hämta den kraftigaste vishets lära ur vår verldsdelns nyaste ärfarenhet, så skal det aldrig lära något om ock verldar förstördes för des ögon; fråga dem som sett krigets fasligheter och som måst smaka det bittra af des förödelse, fråga den som sett hela sin slägt stupa för fiendens svärd eller den missbrukade magtens bilor, som sett frugten af en hel listids möda upbränd af inhämsk våldsvarkare, eller utländsk fiende, fråga desse om de lärt något af vår verldsdelns nyaste ärfarenhet.

Tag lärör af Er förvillade välmening och dölj, så mycket Ni förmår, hvad likväl största delen vet af de nyaste händelser, och var fäker at det onda deraf, hvilket Ni ville dölja, just skal blifva det som sprider sig:

sig: förbjud, så mycket Ni kan, fan-
ningen, och förvillelsen skal tråda i
dets ställe. Det gifves, utan tvifvel,
et tillstånd emellan den lagbundna sty-
relse magten och despotismen i sin
hela bemärkelse, hvilket tillstånd är
vådligare för allmänna lugnet, och
enskilda säkerheten, än den sednare,
det är perioden af öfvergången ifrån
den ena til den andra; men vändom
ögonen från detta fasans tillstånd,
och, om möjligt är, döljom för sjelf-
va begrepet at et slikt kan finnas —

Af hvad M. H. behogat anföra
sid. 21 och följande til slutet af Er-
inringarne kan man lära, at M. H.
åtminstone icke är inconsequent, ty
sedan Ni ända dittills med synnerlig
ifver säktat för despotismen, krö-
ner Ni Ert Verk med at rent ut för-
klara Er för de ofvikeliga verknin-
garne af detta tillstånd. *allmän dum-
het* och *allmän fattigdom*; tro-
ligen skulle, hos mången i M. H.
be-

belägenhet, någon slags farhåga kunna uppkomma för möjlige omedelbara följder af en sådan öpenhjärtighet, men M. H. är en hjälte, som icke låter skrämma sig, och visserligen fördras et icke så litet mod at kunna säga åt en almänhet: *Erthushållsbestyr bör icke vara riktande, utan, til och med fororsaka årlig förlust*; vist är det courageust at i tryck påstå det Regenten bör bereda sina Underfätare en något knappare utkomst, samt såmedelst dana dem til resignation och dygd. Visserligen är alt detta tämmeligen flackt, men sedan man kunnat bära sig väg med flere dylike, icke stort mindre förvånande, satser, är det svårt at säga huru långt man icke skulle kunna gå. Väl har man någon gång måst höra framviskas den grusliga och för-
oläm-

olämplande tankan at folket ej bör bli för välmående, emedan det deraf blir *sturskt och obändigt*; men vi måste ock medgifva, til allmänna vetets heder, at det ännu icke lyckats at tala högt ur denna ton.

Hvilketdera tror Ni mera bidrager at befästa allmänna lugnet, antingen det at söka återföra, så vidt möjligt är, hvar enskild och hvar class af medborgare til sin rätta verkningsspunkt och sålunda göra det möjligt för hvar och en at söka fullkomlighet i det, som utgör dess rätta bestämelse, eller at med ovisa föreskrifter, med tvång och själk vilja leda allt af vägen, och genom dessa medel gifva en orätt riktning åt det som, utom allt detta quacksalfvande, snarast hade rättat sig sjelft? Jag tror, at en Bonde, som är säker om besittningen af den jord han brukar, och som är fri för den förströelse af tvungne Herrgårdsfärder nödvändigt

medföra, hvarken skal hafva hug eller tid at gå ifrån sit yrke: han skal lika få litet föka Herrens Sällskap, som hans politiska läror, och M. H. kan göra sig aldeles trygg för den inbillade faran af klubbar och högt raisonnerande kannflöpare ibland denna class af folket. På helt annat sätt förhåller det sig med Herren: efter den riktning hela hans väsende fått ända ifrån barndomen, blir det juft hans skyldighet, hvad Ni synes så mycket frukta för, at förmera sina kundskaper, och tror Ni väl, M. H. at jag skulle derifrån undantaga den, om grunderna för styrelsen af det Samhälle, af hvilket han är en medlem, kundskapen om hans i Samhället ägande *rättigheter*, grunden til hans *skyldigheter*? Nej, M. H. Så långt är jag derifrån, at jag tvärtom påstår, det den skyldigheten at göra sig, ända til all möjelig fullkomlighet, känd med
läran

läran om dessa stora föremål, är en
 ibland de första af Samhällsplugter-
 na, och har jag yrkat som nödvän-
 digt, at han, för at undgå at deri
 blifva klåpare, borde befria sig sjelf
 från förströelsen af et för honom o-
 naturligt yrke, lika få främmande
 för honom, som desse läror äro det
 för Bonden. Jag har velat visa, at
 Herren som Bonde och Bonden som
 Politicus skola båda blifva fuskare,
 men at båda, återgångna inom grän-
 sen af sin verkningskrets, skola på det
 enda rätta sättet blifva gagnelige för
 sig och Staten, och således hvar för
 sig upfylla sin egen bestämmelse. Ja
 Min Nådige Herre, utan at just vil-
 ja föreslå Sockne-magazinernas an-
 vändande til Böckers inköp, skal jag
 med en hjertelig tillfredsställelse se
 Klubbar tiltaga, i hvilka läran om
 Samhälls plugterna debatteras, öfver-
 tygad, at så vidt desse Samqväm få göra
 sig sjelfve, och efter den förändring i
 en del af vår almänna hushållning,

som jag vågat yrka, de skola innebära grunden til vår frälsning från den verkliga Jacobinismens tyrannie. Eller kanske Ni tror, at ingen Klubb finnes til; var säker, M. H. at där tre äro förfamlade i desse tider, där är en Klubb. Sök derföre icke mera at hämma dem, ty om Ni ock vore Lieutenant de Police hos Kejsaren i månan, så äger Ni nu mera icke magt dertil, utan, är Ni en något ärfaren Minister, så sök at gifva dessa en riktning som är förmånlig för Samhället och des höga ändamål, och kom ihog M. H. at vid en öfverfvämning är det mäst altid klokare at leda af vattnet än at dämna det.

